Handleiding bij werkdocument can do-statements per taalvaardigheid (A2-C1)

Benodigdheden en voorbereiding:

- Werkdocument Can-do-statements voor de leerling(en) printen
- Handleiding van werkdocument Can-do-statements printen
- Leerling: pen of potlood, markeerstiften

Instructie voor de docent:

Het voorblad van de leerling bestaat uit drie delen.

1. De uitleg hieronder krijgen de leerlingen op papier. Geef mondelinge toelichting en schat hierbij zelf in of je de uitleg klassikaal, in kleine groepjes of 1-op-1 geeft.
   Leerlingen mogen een (online) woordenboek / vertaalapp gebruiken om moeilijke woorden op te zoeken. Je kunt de leerlingen ook het volledige document laten vertalen. Bepaal zelf wat nodig is.
   Leg het doel van het werkdocument uit: het is een document voor de leerling zelf waarmee je samen in gesprek kunt gaan over de taalontwikkeling van de leerling. Het document geeft inzicht in de taalontwikkeling voor de leerling en de docent, doordat je het als gesprekspapier kunt blijven gebruiken voor een bepaalde periode. Het document biedt ruimte om doelen te stellen die de leerling zelf belangrijk vindt.
2. Als de leerling klaar is met het invullen van de can-do-statements, schat de leerling zijn eigen niveau in per taalvaardigheid. Hiervoor gebruikt de leerling de tabel op de voorpagina.
   De docent controleert of het document volledig is ingevuld en neemt het in.
   De docent vult vervolgens ook de tabel op de voorpagina in, de docentkolom, en schat ook het niveau per taalvaardigheid van de leerling. Doe dit zoveel mogelijk op basis van je eigen ervaringen met de leerling.
3. Het werkdocument gaat samen met gesprekken met de leerling. We adviseren ongeveer vijf contactmomenten, plan bijvoorbeeld steeds een gesprek tussen iedere twee schoolvakanties in.
   In het eerste gesprek vul je samen deel 3 in. Bespreek met de leerling aan welke taalvaardigheden hij wil werken in de komende tijd (tot het volgende gesprek), waarom en hoe.
   Bespreek samen of de doelen realistisch zijn. Het uitgangspunt is om successen te ervaren. Het is geen beoordelingsdocument maar een ontwikkelingsdocument.
   Voorbeelden van reflectievragen voor tijdens het gesprek:
   - Waarom vind je [...] lastig?
   - Wat wil jij het liefst verbeteren?
   - Wat helpt jou om dat doel te bereiken?

Tips:

- Maak na elk gesprek een nieuwe afspraak, waarbij het eerste gesprek een startgesprek is en het laatste gesprek een eindevaluatie.
- Start deze gesprekken in het nieuwe jaar weer op met een nieuwe versie van het werkdocument.
- Maak na elk gesprek een notitie in het leerlingvolgsysteem over de taalontwikkeling van de leerling. Dan is duidelijk voor de mentor en docenten van de leerling hoe deze verloopt en waar de leerling aan werkt.
- Het document kan gebruikt worden voor elke taal. Maak als docent duidelijk voor welke taal de leerling het document gaat invullen. (Nederlandse Taalunie, 2022)

Taalontwikkeling

Werkdocument Can do-statements per taalvaardigheid (A2-C1)

1

Uitleg:

Begin bij niveau A2 en ga verder naar B1, B2, C1. Geef eerlijk antwoord. Omcirkel de meest passende smiley.

Als je bij een niveau bij drie bolletjes 'Dit vind ik nog lastig' (😳) invult, dan hoef je het volgende niveau niet in te vullen. **Bijvoorbeeld:** bij luisteren B1 vind ik alle drie de bolletjes nog lastig. Ik omcirkel 😳. De niveaus B2 en C1 van luisteren sla ik over. Ik ga verder met invullen bij lezen A2.

Klaar? Vul hieronder je niveau in per vaardigheid, bijvoorbeeld B1 of 'op weg naar B2' als je tussen twee niveaus in zit.

Betekenis smileys:
- 😊 Dit kan ik al goed
- 😳 Dit kan ik soms / een beetje
- 😟 Dit vind ik nog lastig

2

Taalvaardigheid	Niveau volgens leerling	Niveau volgens docent
🎧 LUISTEREN	..... / op weg naar	..... / op weg naar .....
📖 LEZEN	..... / op weg naar	..... / op weg naar .....
💬 GESPREKKEN VOEREN	..... / op weg naar	..... / op weg naar .....
🗣️ SPREKEN	..... / op weg naar	..... / op weg naar .....
✍️ SCHRIJVEN	..... / op weg naar	..... / op weg naar .....

3

Invullen tijdens het gesprek met je docent: *De komende tijd werk ik aan:*			
Taalvaardigheid	**Kruis aan**	**Can-do-statement**	**Hoe werk je daaraan?**
🎧 LUISTEREN			
📖 LEZEN			
💬 GESPREKKEN VOEREN			
🗣️ SPREKEN			
✍️ SCHRIJVEN			

Notities:

1

🎧 LUISTEREN

Niveau	Wat ik kan (kies: 😊 / 🙂 / 🤔)

A2

- Ik begrijp eenvoudige woorden en zinnen als iemand rustig praat (bijv. over school of hobby's). [😊 / 😳 / 🤔]
- Ik begrijp korte berichten, zoals een omroep of korte uitleg. [😊 / 😳 / 🤔]
- Ik begrijp de belangrijkste informatie in een kort gesprekje. [😊 / 😳 / 🤔]

B1

- Ik kan gesprekken volgen over bekende onderwerpen als mensen duidelijk praten. [😊 / 😳 / 🤔]
- Ik kan uitleg of instructies goed begrijpen, bijvoorbeeld bij een opdracht. [😊 / 😳 / 🤔]
- Ik kan de hoofdpunten van filmpjes en presentaties snappen. [😊 / 😳 / 🤔]

B2

- Ik kan langere gesprekken en uitleg volgen, ook als het soms lastig is. [😊 / 😳 / 🤔]
- Ik begrijp wat mensen bedoelen, ook met moeilijkere woorden. [😊 / 😳 / 🤔]
- Ik kan veel tv-programma's en uitlegvideo's volgen over onderwerpen die ik niet helemaal ken. [😊 / 😳 / 🤔]

C1

- Ik begrijp bijna alles wat ik hoor, ook als mensen snel praten. [😊 / 😳 / 🤔]
- Ik volg gesprekken waarin mensen verschillende meningen hebben of discussiëren. [😊 / 😳 / 🤔]
- Ik snap de bedoeling van iemand, ook als het niet letterlijk wordt gezegd (grapjes of hints). [😊 / 😳 / 🤔]

📖 LEZEN

Niveau	Wat ik kan (kies: 😊 / 😐 / 😕)

A2

- Ik kan korte teksten lezen zoals posters of appjes. [😊 / 😐 / 😕]
- Ik kan informatie zoeken in lijstjes, menu's of schema's. [😊 / 😐 / 😕]
- Ik begrijp waar een tekst over gaat, ook als ik niet elk woord ken. [😊 / 😐 / 😕]

B1

- Ik kan e-mails, appjes en korte artikelen begrijpen. [😊 / 😐 / 😕]
- Ik kan snel informatie vinden in teksten (scannen of zoeken). [😊 / 😐 / 😕]
- Ik kan teksten lezen waarin iemand zijn mening geeft of iets uitlegt. [😊 / 😐 / 😕]

B2

- Ik kan langere teksten zelfstandig lezen en mijn manier van lezen kiezen (snel/langzaam). [😊 / 😐 / 😕]
- Ik kan moeilijke woorden afleiden uit de context of opzoeken. [😊 / 😐 / 😕]
- Ik zie snel wat hoofdzaak is en wat extra informatie is. [😊 / 😐 / 😕]

C1

- Ik kan lange, moeilijke teksten goed begrijpen. [😊 / 😐 / 😕]
- Ik begrijp de bedoeling en de mening van de schrijver. [😊 / 😐 / 😕]
- Ik kan informatie uit verschillende teksten vergelijken en samennemen. [😊 / 😐 / 😕]

🗨️ GESPREKKEN VOEREN (samen praten)

Niveau	Wat ik kan (kies: 😊 / 🙂 / 😕)

A2

- Ik kan een eenvoudig gesprekje voeren over dagelijkse dingen. [😊 / 🙂 / 😕]
- Ik kan vragen stellen en antwoord geven op bekende onderwerpen. [😊 / 🙂 / 😕]
- Ik kan zeggen wat ik leuk vind en hoe ik me voel. [😊 / 🙂 / 😕]

B1

- Ik kan meedoen aan gesprekken die ik begrijp. [😊 / 🙂 / 😕]
- Ik kan mijn mening geven en reageren op wat anderen zeggen. [😊 / 🙂 / 😕]
- Ik kan gevoelens vertellen of iemand geruststellen. [😊 / 🙂 / 😕]

B2

- Ik kan praten over veel verschillende onderwerpen. [😊 / 🙂 / 😕]
- Ik kan duidelijk uitleggen wat ik bedoel en doorvragen. [😊 / 🙂 / 😕]
- Ik kan een gesprek sturen door vragen te stellen en samen te vatten. [😊 / 🙂 / 😕]

C1

- Ik kan vlot en natuurlijk praten, ook over moeilijke onderwerpen. [😊 / 🙂 / 😕]
- Ik kan goed uitleggen waarom ik iets vind en beleefd in discussie gaan. [😊 / 🙂 / 😕]
- Ik blijf rustig en duidelijk praten, ook als het gesprek lastig wordt. [😊 / 🙂 / 😕]

🗣️ SPREKEN (vertellen & presenteren)

Niveau	Wat ik kan (kies: 😊 / 🙂 / 😕)

A2

- Ik kan een paar zinnen vertellen over mijzelf, mijn familie of hobby's. [😊 / 🙂 / 😕]
- Ik kan vertellen wat ik heb gedaan of meegemaakt. [😊 / 🙂 / 😕]
- Ik kan een korte presentatie geven als ik me heb voorbereid. [😊 / 🙂 / 😕]

B1

- Ik kan vertellen over mijn plannen, ervaringen en ideeën. [😊 / 🙂 / 😕]
- Ik kan een onderwerp dat ik ken duidelijk uitleggen. [😊 / 🙂 / 😕]
- Ik kan een verhaal navertellen of zelf bedenken. [😊 / 🙂 / 😕]

B2

- Ik kan langere, duidelijke verhalen of presentaties geven met een goede opbouw. [😊 / 🙂 / 😕]
- Ik kan ingewikkelde dingen uitleggen met voorbeelden zodat anderen het snappen. [😊 / 🙂 / 😕]
- Ik kan standpunten presenteren en mijn keuze uitleggen. [😊 / 🙂 / 😕]

C1

- Ik kan moeilijke onderwerpen helder uitleggen in begrijpelijke taal. [😊 / 🙂 / 😕]
- Ik kan mijn mening stevig onderbouwen met voorbeelden. [😊 / 🙂 / 😕]
- Ik kan mijn manier van praten aanpassen aan wie luistert. [😊 / 🙂 / 😕]

✍️ SCHRIJVEN

Niveau	Wat ik kan (kies: 😊 / 🙂 / 😕)

A2

- Ik kan korte berichtjes of e-mails schrijven (bijv. bedanken of een vraag stellen). [😊 / 😳 / 😨]
- Ik kan kort opschrijven wat ik heb gedaan of hoe mijn dag was. [😊 / 😳 / 😨]
- Ik kan eenvoudige formulieren invullen. [😊 / 😳 / 😨]

B1

- Ik kan duidelijk opschrijven wat ik heb meegemaakt en hoe ik me voelde. [😊 / 😳 / 😨]
- Ik kan een korte tekst schrijven over iets dat ik interessant vind. [😊 / 😳 / 😨]
- Ik kan een kort verslag of een mening schrijven. [😊 / 😳 / 😨]

B2

- Ik kan langere, duidelijke teksten schrijven met een goede opbouw. [😊 / 😳 / 😨]
- Ik kan mijn mening uitleggen en verschillende kanten van een onderwerp laten zien. [😊 / 😳 / 😨]
- Ik kan informatie uit meerdere bronnen samenvoegen in één tekst. [😊 / 😳 / 😨]

C1

- Ik kan moeilijke teksten schrijven die logisch zijn opgebouwd. [😊 / 😳 / 😨]
- Ik kan mijn mening sterk onderbouwen met voorbeelden en argumenten. [😊 / 😳 / 😨]
- Ik kan mijn schrijfstijl aanpassen aan het doel (uitleg, verhaal, overtuigen). [😊 / 😳 / 😨]